

Ministerie van Sociale Zaken en Werkgelegenheid
t.a.v. de heer drs. W. Koolmees,
Minister
Postbus 90801
2509 LV 'S-GRAVENHAGE

Datum
27 oktober 2020
Kenmerk
TISA/U202000851
Telefoon
070 373 83 93
Bijlage(n)
-

Onderwerp

Reactie consultatie lagere regelgeving inburgering

Geachte heer Koolmees,

Via deze weg reageren wij, mede namens Divosa, op uw adviesverzoek betreffende de Regeling en het Besluit Inburgering.

Het afgelopen jaar hebben wij met u gesproken over de hoofdlijnen van de nieuwe wet inburgering en het bijbehorende financiële kader. Op 24 april hebben wij afspraken gemaakt over de invulling van de gemeentelijke regie en de bijbehorende financiën. Hiermee is de basis gelegd voor een uitvoerbaar en betaalbaar inburgeringsstelsel. De Regeling en het Besluit geven nadere invulling aan deze hoofdlijnen.

We zetten een gezamenlijke ambitie neer: meer inburgeraars participeren sneller. Gemeenten willen zo snel mogelijk mee aan de slag. Kern van de wet is dat gemeenten duale trajecten op maat kunnen aanbieden aan inburgeraars. Om dit in de praktijk mogelijk te maken, moeten nog enkele zaken worden opgelost, zowel in de wet zelf als in de aanloop naar de ingangsdatum. Het is bovendien een gezamenlijke verantwoordelijkheid om het stelsel robuust en flexibel te houden. Ruimte om te leren en te verbeteren moet er altijd zijn, ook tijdens de implementatie en ná de invoering van de wet. Wij willen daarom nadere afspraken maken over:

- Dualiteit en maatwerk: de aansluiting op participatie en aanpalende wetgeving is nog onvoldoende in de Regeling en het Besluit.
- Ondersteuning van de huidige groep inburgeraars: de taakstelling voor 2021 wordt aanzienlijk hoger waarvan een groot deel onder de oude wetgeving zal vallen. We moeten voorkomen dat deze grote groep tussen wal en schip valt. Wij pleiten daarom voor overgangsrecht.

- Voorbereiding van gemeenten: hoewel de wet met een half jaar is uitgesteld, moet er het komende jaar nog veel gebeuren. De (financiële) risico's van dit tijdspad moeten zo veel mogelijk worden ingeperkt.
- Flexibiliteit en adaptiviteit: gezamenlijk moet kunnen worden besloten om het Besluit en de Regeling aan te passen als na invoering van de wet knelpunten duidelijk worden.

Dualiteit en het kunnen bieden van maatwerk

Nog niet alle knelpunten rondom dualiteit en maatwerk zijn opgelost. In de Regeling en het Besluit wordt taal op een aantal punten boven participatie gezet. Deze prioritering is niet in het belang van het traject van de inburgeraar waarin taal en participatie elkaar moeten versterken. Daarnaast staan enkele termijnen maatwerk in de weg. Ook is de aansluiting op aanpalende wetgeving niet altijd optimaal. Wij willen u waarschuwen voor te veel complexiteit in de regelgeving die kan leiden tot onduidelijkheden voor zowel uitvoerende partijen als de doelgroep zelf. Het betreft de volgende punten:

- In de brede intake is meer ruimte nodig om voldoende maatwerk te kunnen bieden.
- Handavingskader is alleen gericht op boetes en taalniveau en sluit onvoldoende aan op de Participatiewet.
- Ontzorgen is onvoldoende uitgewerkt in de Participatiewet
- De uitwerking van het taalschakeltraject in de WEB is complex en brengt het risico van gebrek aan aanbieders met zich mee.
- De hoge taaleis B1 in de naturalisatiewet sluit niet aan op de maatwerkgedachte achter inburgering. Hierdoor wordt de groep die (gedeeltelijk) op A2 of via de Z-route inburgert, uitgesloten van volledige participatie in de Nederlandse samenleving.

In de bijlage zijn bovenstaande punten verder uitgewerkt en is nader geconcretiseerd welke wijzigingen gemeenten voorstellen om maatwerk en dualiteit op deze punten daadwerkelijk te realiseren.

Ondersteuning huidige groep inburgeraars

Omdat de taakstelling voor 2021 aanzienlijk hoger wordt dan de taakstelling van 2020, zijn er onvoldoende mogelijkheden om de groep inburgeraars die onder het oude stelsel valt te ondersteunen. Een groot deel van de inburgeraars die in 2021 inburgeringsplichtig worden vallen nog onder de oude wetgeving. De beschikbare middelen zijn daarmee ontoereikend, des te meer omdat de inzet van deze middelen gericht op ondersteuning van inburgeraars die verder in hun traject zijn. Wij pleiten daarom voor:

- Overgangsrecht – Wij pleiten ervoor om inburgeraars die vanaf 1 januari 2021 inburgeringsplichtig worden de mogelijkheid te geven onder de nieuwe wetgeving te vallen. Dit is van groot belang omdat de taakstelling voor 2021 zo hoog is. We moeten voorkomen dat een grote groep inburgeraars tussen wal en schip valt. Een mogelijkheid die wij hierbij zien is om de inburgeringstermijn later in te laten gaan voor deze groep.
- Gegevensuitwisseling ondertussengroep – Wat betreft de huidige groep inburgeraars bestaat er ook een informatief knelpunt. Op dit moment verschaft DUO geen gegevens van individuele inburgeraars aan gemeenten, terwijl dit op basis van de Taaleis in de Participatiewet wel degelijk mogelijk is. Zonder deze gegevens kunnen wij de huidige inburgeraars niet optimaal ondersteunen. Wij vragen u om DUO de opdracht te geven deze gegevens aan gemeenten te verstrekken.

Voorbereidingen richting juli 2021

Gemeenten stomen zich klaar om de wet uit te voeren. Wij willen alles op alles zetten om de invoeringsdatum van 1 juli 2021 te halen en dat zoveel mogelijk inburgeraars kunnen profiteren van

de nieuwe regelgeving. Rijk en gemeenten staan samen aan de lat om dit te kunnen bereiken. De volgende knelpunten moeten prioritair opgelost worden:

- Inkoop – De definitieve Regeling en Besluit is pas in mei 2021 beschikbaar, terwijl gemeenten dit najaar al hun inkoop en aanbesteding moeten voorbereiden. Om de overgang soepel te laten verlopen is het daarom van belang dat de financiële risico's voor gemeenten en inburgeraars volledig worden weggenomen. Dit kan door claims en 'vervolgschade' voor rekening van het Rijk te laten. Wij willen hier verder met uw ministerie over in gesprek.
- IV-opgave – Momenteel voert VNG Realisatie een uitvoeringstoets uit, deze is in oktober afgerond. Op basis hiervan zal de gegevensuitwisseling verder vorm gegeven worden. Voor een goede invoering is het noodzakelijk dat de IV-opgave afgerond is voor invoering en dat gemeenten gecompenseerd worden voor ICT gerelateerde kosten.

Adaptief stelsel en gezamenlijke verantwoordelijkheid

We kunnen niet alles voorspellen en voorzien, dat kan de wetgever en het ministerie evenmin. Om het systeem robuust te houden is flexibiliteit en adaptiviteit nodig. Gaandeweg krijgen we meer inzicht in de positieve uitwerking van de wet maar ook in de onvoorziene weeffouten in de wetgeving. Wij willen dat op basis van het monitorings- en evaluatiekader en de gespreksstructuur rondom het lerende stelsel dat momenteel wordt ontwikkeld *in gezamenlijkheid*, kan worden besloten om aanpassingen te doen in de regelgeving. Wij hechten er hierbij belang aan dat evalueren dynamisch is en dat inzichten zowel op afgesproken momenten maar zeker ook tussentijds tot aanpassingen kunnen leiden. Daar waar de regelgeving tot reële knelpunten in de uitvoering leidt, moet hierbij niet gewacht worden tot de evaluatie. Leren doen we constant.

Tot slot

Het schrijven van wet en regelgeving is slechts het begin van een stelsel dat nieuwkomers een betere start moet geven. Om dit blijvend mogelijk te maken is het nodig dat Rijk en gemeenten samen verantwoordelijkheid nemen voor het stelsel en knelpunten samen op lossen. In de invoering van de wet doen we dit via het gezamenlijke ondersteuningsprogramma van SZW, VNG en Divosa. Ook na invoering van de wet blijven we met u in gesprek over de voortgang.

Met vriendelijke groet,

Vereniging van Nederlandse Gemeenten

Leonard Geluk
Algemeen Directeur

Divosa

Erik Dannenberg
Voorzitter